

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามทัศนะของครูในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 ผู้วิจัยขอสรุปผลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. ขอบเขตของการวิจัย
4. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
5. การการจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลการวิจัย
7. อภิปรายผล
8. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนตามทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3
2. เพื่อศึกษาระดับปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนตามทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและระดับปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนตามทัศนะของครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน ทั้งโดยรวมและเป็นรายด้าน
4. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนตามทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3

สมมติฐานการวิจัย

1. โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 มีสภาพการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง
2. โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 มีระดับปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง
3. โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 ที่มีขนาดต่างกัน มีสภาพการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนแตกต่างกัน
4. โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 ที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามทัศนะของครูในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 ปีการศึกษา 2548 มีขอบเขตในการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 2,383 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 331 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางจี้และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 40)

3. ตัวแปร

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ขนาดโรงเรียน จำแนกเป็น

- 3.1.1 โรงเรียนขนาดเล็ก (มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน)
- 3.1.2 โรงเรียนขนาดกลาง (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 – 300 คน)
- 3.1.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป)

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

- 3.2.1 ระดับการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้

ของโรงเรียนตามทัศนะของครูในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสกนกร เขต 3 ใน 5 ลักษณะต่อไปนี้

- 1) การเรียนรู้อย่างมีความสุข
- 2) การเรียนรู้แบบองค์รวม
- 3) การเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง
- 4) การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น
- 5) การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง

3.2.2 ระดับปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ของโรงเรียนตามทัศนะของครูในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสกนกร เขต 3 ใน 5 ลักษณะต่อไปนี้

- 1) การเรียนรู้อย่างมีความสุข
- 2) การเรียนรู้แบบองค์รวม
- 3) การเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง
- 4) การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น
- 5) การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดย ศึกษาจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยยึดกรอบแนวคิดในการวิจัยเป็นแนวทาง ในการสร้างเครื่องมือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการ (Checklist) สอบถาม รายละเอียดเกี่ยวกับขนาดของโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด เพื่อสอบถามความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามทัศนะของครูในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกนกร เขต 3

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open End) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียน

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์เพื่อให้วิเคราะห์ข้อมูล

2. นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนน ตามเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

มีการดำเนินงานหรือมีปัญหามากที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ 5 คะแนน
มีการดำเนินงานหรือมีปัญหา	ให้คะแนนเท่ากับ 4 คะแนน
มีการดำเนินงานหรือมีปัญหาปานกลาง	ให้คะแนนเท่ากับ 3 คะแนน
มีการดำเนินงานหรือปัญหาน้อย	ให้คะแนนเท่ากับ 2 คะแนน
มีการดำเนินงานหรือปัญหาน้อยที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ 1 คะแนน

3. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS For Windows (Statistical Package for the Social Sciences for Windows) ดังนี้

3.1 วิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อ และแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เทียบตามเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 100)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง	มีการดำเนินงานหรือมีปัญหามากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง	มีการดำเนินงานหรือมีปัญหา
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง	มีการดำเนินงานหรือมีปัญหาปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง	มีการดำเนินงานหรือปัญหาน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง	มีการดำเนินงานหรือปัญหาน้อยที่สุด

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการดำเนินการตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé)

3.3 ศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนแล้วนำเสนอในลักษณะตารางแจกแจงความถี่และร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สรุปผลได้ดังนี้

1. การดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนตามทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขตกร เขต 3 โดยรวมทุกด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง และด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏผลดังนี้

1.1 สภาพการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนตามทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขตกร เขต 3 ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 9 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้ดังนี้ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนแสดงออกอย่างนุ่มนวล เป็นมิตร มีเมตตา อบอุน ครูกับนักเรียนเข้าใจและยอมรับซึ่งกันและกัน ให้กำลังใจและเกื้อกูลกัน และ ครูและผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์แห่งความสำเร็จ

1.2 สภาพการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนตามทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขตกร เขต 3 ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 6 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้ดังนี้ มีการประเมินผลที่มุ่งเน้นตามศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ครูกับนักเรียนเข้าใจและยอมรับซึ่งกันและกัน ให้กำลังใจและเกื้อกูลกัน และมีสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายและอยู่ในความน่าสนใจของผู้เรียน

1.3 สภาพการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนตามทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขตกร เขต 3 ด้านการเรียนรู้

จากการคิดและปฏิบัติจริง พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 6 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้ดังนี้ สภาพของการจัดการเรียนการสอนในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย ให้ความรู้สึกมีอิสระ และ กิจกรรมการเรียนการสอนมีหลากหลายวิธีการเรียนรู้ มีสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายและอยู่ในความน่าสนใจของผู้เรียน

1.4 สภาพการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนตามทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกสกร เขต 3 ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้ดังนี้ มีบทเรียนที่เป็นเรื่องใกล้ตัว มีความหมายมีประโยชน์ สภาพของการจัดการเรียนการสอนในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย ให้ความรู้สึกมีอิสระ และมีสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายและอยู่ในความน่าสนใจของผู้เรียน

1.5 สภาพการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนตามทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกสกร เขต 3 ด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 7 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้ดังนี้ มีสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายและอยู่ในความน่าสนใจของผู้เรียน กิจกรรมการเรียนการสอนมีหลากหลายวิธีการเรียนรู้ และ สภาพของการจัดการเรียนการสอนในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย ให้ความรู้สึกมีอิสระ

2. ปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนตามทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกสกร เขต 3 โดยรวมทุกด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง ด้านการเรียนรู้ด้วยความสุข และด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏผลดังนี้

2.1 ปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนตามทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกสกร เขต 3 ด้านการเรียนรู้ที่มีความสุข พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ใน

ระดับปานกลาง 8 ข้อ และอยู่ในระดับน้อย 2 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้ดังนี้ มีสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายและและอยู่ในความน่าสนใจของผู้เรียน กิจกรรมการเรียนการสอนมีหลากหลายวิธีการเรียนรู้ และมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล

2.2 ปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 ด้านการเรียนรู้อย่างบูรณาการ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้ดังนี้ มีกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มตามศักยภาพ มีบทเรียนที่เป็นเรื่องใกล้ตัว มีความหมาย มีประโยชน์ และ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนแสดงออกอย่างนุ่มนวล เป็นมิตร มีเมตตา อ่อน

2.3 ปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 ด้านการเรียนรู้อย่างบูรณาการและการคิดและปฏิบัติจริง พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้ดังนี้ มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูกับนักเรียนเข้าใจและยอมรับซึ่งกันและกัน ให้กำลังใจและเกื้อกูลกัน และ สภาพของการจัดการเรียนการสอนในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย ให้ความรู้สึกมีอิสระ

2.4 ปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 ด้านการเรียนรู้อย่างบูรณาการกับบุคคลอื่น พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้ดังนี้ มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูและผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์แห่งความสำเร็จ และ กิจกรรมการเรียนการสอนมีหลากหลายวิธีการเรียนรู้

2.5 ปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 ด้านการเรียนรู้อย่างบูรณาการของตนเอง พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้ดังนี้ ครูและผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์แห่งความสำเร็จ มีกิจกรรมการเรียนการสอน

ที่ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล และ กิจกรรมการเรียนรู้การสอนมีหลากหลายวิธีการเรียนรู้

3. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนตามทัศนะของครูใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน โดยรวมทุกด้าน พบว่า มีการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีการดำเนินงานมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

3.1 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนตามทัศนะของครูใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข มีการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน

3.2 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนตามทัศนะของครูใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม มีการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน

3.3 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนตามทัศนะของครูใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง มีการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน

3.4 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนตามทัศนะของครูใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น พบว่า มีการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า ไม่พบความแตกต่างรายคู่ ในการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนตามทัศนะของครูใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น

3.5 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนตามทัศนะของครูใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3

ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง มีการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็น รายคู่ พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีการดำเนินงานมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ของโรงเรียนตามทักษะของครูใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลนคร เขต 3 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน โดยรวมทุกด้าน พบว่า มีปัญหาการดำเนินงาน ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

4.1 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการ เรียนรู้ของโรงเรียนตามทักษะของครูใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลนคร เขต 3 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ด้านการเรียนรู้มีความสุข พบว่า มี ปัญหาการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน

4.2 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการ เรียนรู้ของโรงเรียนตามทักษะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลนคร เขต 3 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม พบว่า มี ปัญหาการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน

4.3 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการ เรียนรู้ของโรงเรียนตามทักษะของครูใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลนคร เขต 3 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง พบว่า มีปัญหาการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน

4.4 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการ เรียนรู้ของโรงเรียนตามทักษะของครูใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลนคร เขต 3 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น พบว่า มีปัญหาการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณา เปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาในการดำเนินงานมากกว่าโรงเรียน ขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.5 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการ เรียนรู้ของโรงเรียนตามทักษะของครูใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลนคร

เขต 3 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง พบว่า มีปัญหาการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน

5. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะอื่นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามทัศนะของครูในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้จำนวน 13 ข้อ เรียงลำดับตามความถี่ 3 ลำดับแรกได้ดังนี้ ให้ผู้บริหารเน้นย้ำในเรื่องการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจนเกิดผลตามเป้าหมาย ส่งเสริมให้ครูเป็นผู้แนะแนวทาง ส่วนนักเรียนลงมือปฏิบัติจริง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อค้นพบที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายดังนี้

1. การดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนตามทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวมทุกด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง และด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สำอางใจการณ์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปัว จังหวัดน่าน ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ พบว่า ข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อการจัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการและการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ข้าราชการครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความคิดเห็นสูงสุดในด้านการจัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการ และต่ำสุดในด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สนั่นใจโชติ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัย พบว่า ด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน โดยรวมมีการปฏิรูปอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ

พบว่า มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (มปก.) ชั้น ป. 1 อย่างเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบใช้ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์อย่างคุ้มค่า อยู่ในระดับ มาก และโรงเรียนจัดหาจัดทำสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยข้างต้น สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ นั่นแสดงว่า ผู้ที่รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียน ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ต่างขานรับนโยบายการปฏิรูปการศึกษาเป็นอย่างดี โดยหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา คือ การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ เมื่อผลการวิจัยออกมาเช่นนี้ แสดงถึงการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนนั้น ได้ดำเนินการเป็นอย่างดี

2. ปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนตาม ทิศนะของครุในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ด้าน การเรียนรู้แบบองค์รวม ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข และด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนทร ศรีภิรมย์ (2539 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง ปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ พบว่าครูที่ผ่านและไม่ผ่านการอบรมการใช้หลักสูตรมีปัญหาการใช้หลักสูตรไม่แตกต่างกัน เช่น การมีเอกสารประกอบการเรียนการสอนไม่เพียงพอ จัดการเรียนการสอนไม่ทันตามแผนการสอน ขาดความรู้ความเข้าใจในการเขียนแผนการสอน มีงบประมาณ จำกัดในการสร้างสื่อการเรียนการสอน

ผลการวิจัยข้างต้น สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ นั่นแสดงว่า จากการทုံมทเอาใจ ใส่ของผู้รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียน ซึ่ง ประกอบด้วยผู้บริหาร และครูผู้สอน ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทำให้ปัญหาในการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาไม่มีมากนัก อยู่ในระดับปานกลางที่สามารถแก้ไขได้ไม่ยาก

3. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนตามทิศนะของครุในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 ที่ ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน โดยภาพรวม พบว่า มีการดำเนินงานแตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีการดำเนินงานมากกว่ากับโรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพรรณ ณ ลำพูน (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพร้อมในการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการงานประถมศึกษาศึกษาจังหวัดน่าน พบว่า

1. ครูมีความพร้อมในระดับปานกลางในการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านสื่อเทคโนโลยีแหล่งการเรียนรู้และด้านการวัดผลประเมินผล

2. ผลการเปรียบเทียบความพร้อมของครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี วุฒิการศึกษาปริญญาตรี วุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี พบว่า ระดับความพร้อมด้านหลักสูตร ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านสื่อเทคโนโลยี แหล่งการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยข้างต้น สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ นั่นแสดงว่า แม้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจะให้ความสำคัญในการปฏิรูปการเรียนรู้เต็มที่ แต่ขนาดของโรงเรียนก็มีส่วนทำให้สภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนต่างกันได้ ทั้งนี้เป็นเพราะ โรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ย่อมมีความพร้อมและศักยภาพสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็กในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งล้วนมีส่วนสำคัญให้การดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จได้ตามเป้าหมาย

4. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนตามทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน โดยภาพรวม พบว่า มีปัญหาการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน

5. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะอื่นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามทัศนะของครูในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้จำนวน 13 ข้อ เรียงลำดับตามความถี่ 3 ลำดับแรกได้ดังนี้ ให้ผู้บริหารเน้นย้ำในเรื่องการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรม

ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจนเกิดผลตามเป้าหมาย ส่งเสริมให้ครูเป็นผู้แนะแนวทาง ส่วนนักเรียนลงมือปฏิบัติจริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาควรนำผลการวิจัยไปใช้ประกอบการพิจารณาพัฒนาเพิ่มเติมในเรื่องการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาควรนำผลการวิจัยไปใช้ประกอบการพิจารณาพัฒนาบุคลากรเพื่อให้สามารถดำเนินการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการพัฒนาบุคลากรเพื่อปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา

2.2 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างอื่น อาทิ ศึกษานิเทศก์ หรือผู้ประเมินภายนอก